

FUSEREN, HOE GAAT DAT?

Schaakclubs die willen fuseren doen dat in alle gevallen omdat zij ontevreden zijn over de huidige gang van zaken of een duidelijke impuls van de fusie verwachten. Denk dan aan: het ledental is te klein geworden zodat er geen uitdagende competitie verspeeld kan worden, men krijgt de teams met moeite vol, de accommodatie wordt te duur voor de (kleine) club, er is te weinig kader om het clubleven levendig te houden, etc.

Kortom: de clubs verwachten door een fusie vooruitgang te boeken. Meer leden, meer teams, gezelliger clubavond, interessantere competitie, meer kader, meer activiteiten, etc.

Hieronder kort enige informatie over de diverse aandachtspunten die bij een fusie een rol (kunnen) spelen. Indien er achter een aandachtspunt een sterretje (*) staat, dan heeft de KNSB daar een apart artikel over waarin er uitgebreider op de materie ingegaan wordt. Vraag daar gerust naar!

In de onderstaande voorbeelden wordt er gemakshalve gesproken over een fusie tussen twee clubs, maar de informatie is natuurlijk ook toepasselijk voor een fusie van meerdere clubs.

[1] Communicatie naar de leden toe

Uiteraard is het noodzakelijk dat de leden de fusie ook zien zitten dus daar zal het bestuur in eerste instantie naar moeten informeren. Niet alleen zullen de redenen die het bestuur tot het idee van een fusie brengen duidelijke en overtuigend moeten zijn, ook moeten de leden een positief beeld krijgen ("we gaan erop vooruit!") van de fusie. Door middel van een enquête kan het bestuur de meningen te inventariseren. Een eerste enquête om te inventariseren of men wel wil fuseren, in een later stadium van de fusie kan men de leden enquêteren over diverse "fusiezaken".

[2] Speciale ledenvergadering

Indien de leden positief tegenover de fusie staan, dan zal er een officiële accordering plaats moeten vinden in een ledenvergadering. Dat kan een korte algemene ledenvergadering (5 minuten) zijn, bijvoorbeeld voorafgaand aan de clubavond waar alleen het fusievoorstel ter stemming komt. Na dit "hamerstuk" kan het bestuur formeel verder met de fusie.

[3] Juridisch fusiepad (*)

Juridisch zijn er vele haken en ogen aan een fusie. Ten eerste is van belang of de schaakclub ingeschreven staat bij de Kamer van Koophandel, want in dat geval zit je vast aan diverse wettelijke eisen voor een fusie. Er zal een opheffingsvergadering moeten komen bij de schaakclubs als men besluit om twee clubs op te heffen en één nieuwe club op te richten. Uiteraard zullen de statuten en het huishoudelijk reglement aangepast moeten worden en dat moet weer door een notaris vastgelegd worden, hetgeen een prijzige affaire is! Als de clubs niet ingeschreven staan bij de KvK dan kan e.e.a. makkelijker geregeld worden omdat veel wettelijke bepalingen dan niet van toepassing zijn. Een idee om de ene club "leeg" te maken en alles naar de andere club over te hevelen komt apart - als tip! - aan de orde.

[4] Naam van de club

De naam van de nieuwe club kan een heet hangijzer zijn, want jarenlange traditie en historie kan verloren gaan door een nieuwe naam. Men kan grofweg kiezen uit een gecombineerde nieuwe naam, waarin van beide club iets terug te vinden is. Een geheel nieuwe naam is natuurlijk ook een optie en tenslotte kan men kiezen om onder de naam van een van de fuserende clubs verder te gaan. Nogmaals: dit kan een heet hangijzer zijn, maar men moet niet vergeten dat het voornaamste van de fusie is dat men erop vooruitgaat en dan mag de naam geen struikelblok zijn!

[5] Speellocatie (*)

Bij het kiezen voor een speellocatie zullen vele aspecten een rol: voldoende ruimte, financiële kant (huur), centrale ligging, parkeermogelijkheden, etc. In principe kan je al kiezen tussen de twee oude speellocaties, maar men kan ook een nieuwe locatie betrekken. Als de fuserende club uit verschillende plaatsen komen dan is een nieuwe accommodatie gelegen tussen de twee gemeentes een idee. Vooral als beide clubs er qua accommodatie op vooruit gaan is dat een goede oplossing voor deze materie, maar alle andere oplossingen zijn ook mogelijk, afhankelijk van de bereidwilligheid van de fuserende clubs.

[6] Speelavond

Afhankelijk van de mogelijkheden van de accommodatie en de speelavonden van de fuserende clubs zal er gekozen moeten worden. Een belangrijke zaak om in een enquête aan de orde te laten komen. Want als er na fusie veel leden opzeggen omdat ze niet op de nieuwe clubavond kunnen, dan heeft de fusie ook geen zin.

[7] Rookbeleid (*)

Alle clubs hebben al een rookbeleid, dus het zou handig zijn als dat reeds overeen komt. Een fusie tussen een club waar gerookt mag worden en een club waar niet gerookt mag worden, zal een (onoverkomelijk?) probleem opleveren. Indien het rookbeleid een ietwat verschild, dan zal er ongetwijfeld een compromis af te spreken zijn en ook een goede accommodatie kan op rookgebied uitkomst brengen (roken in de gang, bij de bar, apart zaaltje, goede ventilatie).

[8] Hoogte van de contributie

Ook hier kan men een middenweg nemen tussen de contributies van beide clubs. Je kan eventueel voor een overgangscontributie kiezen, maar dit mag ook geen halszaak worden. Door het samenvoegen van clubs zullen daarnaast de vaste kosten (zaalhuur!) verdeeld gaan worden over meer leden, hetgeen gunstig kan zijn voor het bepalen van de contributiehoogte.

[9] Financiën (*)

De financiën samen laten smelten kan een gevoelig punt zijn indien een van beide clubs over een duidelijk betere financiële huishouding beschikt. Als een club z'n best heeft gedaan om de nodige reserves (bijvoorbeeld [tien-]duizenden euro's) op te bouwen dan kan het gevoelig liggen als dat "zo maar" in de gemeenschappelijke kas van de fusieclub terecht komt. Een idee is dan om de leden van die club nog iets extra's te geven voordat de clubs samen gaan. Denk dan aan een gratis jaar contributie bij de nieuwe club, een aardig schaakcadeau, een leuke avond (eten, drinken, feestje) ter afsluiting van de oude club, een lezing of simultaan. Maar ook kan men dit geld gebruiken om een leuke start te maken met de fusieclub of een concrete bestemming (jubileumfonds, jaarlijks toernooi in de plaats van de oude club, ??) geven. Het hangt allemaal af van de hoogte van de financiën en hoe gevoelig deze materie bij de leden ligt. Tenslotte kan het van belang zijn waar de club zich vestigt in verband met gemeentelijke subsidies, sponsoring of andere financiering die plaatsgebonden is.

[10] Materiele bezittingen (*)

Door een fusie is er vaak materiaal in overvloed aanwezig: borden, stukken, klokken, demoborden, computer, kasten, bibliotheek, etc. Een goed moment om te inventariseren wat men nodig heeft, het materiaal eens goed uit te zoeken en dan te bekijken wat er overtallig is. Oud schaakmateriaal kan nog nuttig zijn voor buurtcentra, scholen, plaatselijke kroegen (alle kroegen een bord geven ter promotie van het schaken?) en ook kan men het de eigen leden aanbieden. Hetzelfde geldt voor overtollige of dubbele schaakboeken. In alle gevallen moet je afwegen of je het wilt verkopen (vriendenprijs?), dat je het schenkt (goodwill!) of dat je het bijvoorbeeld als prijsje weggeeft bij een (jeugd-)toernooi.

[11] Interne competitie (*)

Twee clubs betekent vaak twee systemen en dus zal er gekozen moeten worden of compromissen gesloten worden. Indien beide clubs Keizer spelen dan zal het niet zo'n probleem zijn: de grove werking is hetzelfde. Indien er echter verschillende systemen gangbaar waren (Keizer-Zwitsers-Meerkampen) dan zal er goed gekozen moeten worden naar gelang de wensen van de leden. Een zekere vraag voor de enquête! Natuurlijk is het wel handig dat de fusieclub de beschikking heeft over twee ervaren interne competitieleiders die elkaar (met name in het eerste jaar) goed kunnen ondersteunen.

[12] Externe competitie (*)

Hopelijk zal het aantal teams door een fusie vergroot worden. Een mogelijke kwestie wordt dan in hoeverre je rekening gaat houden met de "bloedgroep" (van welke fusieclub is men afkomstig) van de spelers. In eerste instantie zou de speelsterkte (KNSB-elo!?) de voornaamste graadmeter voor de teamindeling kunnen zijn. Lastiger is het om de interne resultaten van de fusieclubs goed met elkaar te vergelijken en te gebruiken voor de indeling van de teams. Zodoende is er wat voor te zeggen om het eerste jaar wat soepel met de indeling om te gaan en - indien gewenst - oude clubgenoten bij elkaar in een team te houden. Na het eerste fusiejaar kent iedereen elkaar en zijn de (interne) resultaten een goed ijkpunt.

[13] Bestuursgrootte en -samenstelling

Afhankelijk van de grootte van de club kan je kiezen hoe groot het bestuur moet zijn: 3-5-7 (9?!?) personen. Vooral het eerste jaar is het belangrijk om de meest deskundige en ervaren bestuurders van beide clubs in het bestuur zitting te laten nemen. Het draagvlak voor het handelen van dat bestuur is dan groot en men zal zeker in het eerste jaar nog de nodige belangrijke besluiten moeten nemen. In principe moet dit een luxeprobleem zijn want de keuze tussen bestuurders is groot: van 2 besturen naar 1 bestuur. De keuze voor kwaliteit is echter het belangrijkste!

[14] Aanvullende schaakactiviteiten (*)

Iedere club heeft z'n eigen activiteiten en een fusie kan zorgen voor een aanzienlijke verrijking van dit aanbod, hetgeen de club weer aantrekkelijker maakt voor potentiële leden.

Sommige clubs beperken zich tot interne en externe competitie. Andere clubs hebben snelschaakavonden, spelen rapidschaak, verzorgen training, organiseren een toernooi, hebben een lezing, organiseren een simultaan, spelen een massakamp tegen een bevriende club, gaan naar toernooien, spelen wel eens "kolderschaak", hebben een jaarlijks etentje, etc. Juist op het moment van een fusie is het goed om de succesvolle en leuke activiteiten van beide clubs samen te voegen. Natuurlijk is traditie (massakamp, eigen toernooi) ook een factor die een rol speelt. In de regel zal door een fusie het clubaanbod verbeteren en dat is een van de grote pluspunten van een fusie!

[15] Clubblad

Als beide clubs reeds een clubblad hebben dan is het de vraag in welke vorm (en naam) dat verder gaat. Indien de drijvende krachten achter de clubbladen hun krachten bundelen dan zou dat alleen maar een beter en leuker blad op moeten leveren en ook hier geldt: voeg alle goede en leuke onderdelen samen en je hebt een nog beter blad dan voorheen. Indien je alle oude adverteerders van beide clubbladen kan behouden, levert dat in principe ook meer op!

[16] Website / mailing

In de huidige tijd is het clubblad vaak (deels) vervangen door een website met alle informatie van de club en/of een mailing. Zodoende is de informatie vanuit de club erg actueel als iedereen over internet beschikt. De rol van het clubblad wordt dan ook anders: meer verslagen, verhalen en algemene (schaak-)zaken in plaats van actuele informatie. Ook hier geldt dat het samenvoegen de

nodige keuzes oplevert, maar ook dat twee man kennis van zaken hebben en dat - op termijn - één man deze taak op zich kan nemen. Een mailing (wekelijks, maandelijks of per kwartaal) kan net na fusie ook een zeer goede dienst bewijzen! Op een dubbelgevouwen A4-tje kan je heel veel (4 pagina's) informatie kwijt (colofon, bestuursmededelingen, uitslagen, agenda, aankondigingen, analyses, verslagje, etc.) zodat iedereen goed op de hoogte blijft en snel ingeburgerd raakt.

[19] Ledenbestand samenstellen

Het lijkt vanzelfsprekend, maar nadat de clubs gefuseerd zijn moet je de ledenlijst nog eens goed doorlopen. Zijn er leden die - vanwege - de fusie bedankt hebben als lid? Heeft iedereen laten weten wat hij/zij doet? (bellen of e-mailen) Hebben alle leden zich ingeschreven bij de nieuwe of de andere club? In het geval dat de leden van club-A naar de andere club-B gaan, zullen alle nieuwe leden een inschrijfformulier moeten invullen en ondertekenen om lid te worden van de club-B. Zijn die inschrijfformulieren gewenst en aanwezig?

[20] Communicatie naar de KNSB en de regionale bond toe

Het is van belang dat de regionale bond en ook de KNSB tijdig op de hoogte wordt gesteld van de fusie. Het verwerken van een gewijzigde clubnaam, contactpersoon en adressen (!!) kost de nodige tijd en het zou spijtig zijn dat er door een fusie belangrijke informatie niet of te laat aankomt.

[21] Contact met de gemeente

Het contact met de gemeente kan van belang zijn als de club gemeentelijke subsidie krijgt of afhankelijk is van de gemeente in verband met het uren van accommodatie. Bij een kleine club (of een gulle gemeente) zou dit zelfs een rol kunnen spelen in de keuze van de accommodatie.

[22] Kennismakingsactiviteiten

Het is een goed idee om de leden van beide clubs met elkaar kennis te laten maken zodat de leden wat sneller leren kennen en de fusie soepel zal verlopen. Enkele ideeën daarvoor zijn: massakamp tegen elkaar spelen voor de fusie, een toernooi spelen aan het begin van het nieuwe seizoen waarbij spelers van beide clubs gemixt worden in teams of duo's, een "smoelenboekje" (boekje of clubblad waarin alle leden zich kort voorstellen: naam, pasfoto, leeftijd, beroep, schaakprestatie, hobby's) maken, een andere sociale activiteit organiseren ter kennismaking.

[23] Jeugdafdeling

Als de clubs een jeugdafdeling hebben is het de vraag of je die gaat samenvoegen of dat je die apart laat voortleven. Vooral voor de jeugd kan het een rol spelen als de club naar een accommodatie in andere plaats vertrekt en is het een idee om jeugdafdeling op de oude stek voort te zetten. De jeugdafdeling mist dan wel het directe contact met de seniorenafdeling, maar als de jeugdafdeling anders ter ziele gaat is dat natuurlijk nog erger!

JURIDISCHE TIP VOOR EEN FUSIE

In de jaren 80 hebben veel verenigingen zich ingeschreven bij de Kamer van Koophandel om hun rechtspositie veilig te stellen. Een van de belangrijkste redenen daarvoor was dat het bestuur dan niet meer "hoofdelijk aansprakelijk" is voor het financiële beleid. In het geval de penningmeester er met de kas vandoor zou gaan, hoeven de andere bestuursleden daar - na inschrijving bij de Kamer van Koophandel - niet voor op te draaien. Indien de fusieclubs allebei ingeschreven staan bij de KvK dan maakt dat een fusie iets ingewikkelder en zeker duurder omdat je aan allerlei wettelijke bepalingen moet voldoen.

Hieronder een constructie om al die bepalingen te omzeilen, maar bedenk wel dat elke fusie weer anders is, dus neem dit geval *niet persé als richtsnoer aan!*

De volgende constructie is ons aan de hand gedaan door een juristenkantoor waar onze voorzitter contacten heeft. Wij kiezen ervoor om één van beide clubs "leeg" te maken. Die club reduceert zijn saldo tot nul (geen bezittingen en geen schulden meer), waarna alle leden hun lidmaatschap opzeggen. Dit kan impliciet door geen contributie meer op de rekening van de eigen club te storten, maar op die van de andere club, het bestuur kan de leden dan eventueel royeren wegens wanbetaling om zo het ledental te reduceren. De vereniging schrijft zich vervolgens uit bij de Kamer van Koophandel. Alle leden melden zich daarna aan bij de andere fusieclub. Deze club laat de tenaamstelling van zijn girorekening (eventueel) wijzigen en moet (waarschijnlijk) de statuten aanpassen (hier is een notaris voor nodig).

Deze constructie is een stuk makkelijker dan een "echte" fusie (waarin twee verenigingen ophouden te bestaan en een nieuwe vereniging wordt opgericht), die veel meer haken en ogen heeft. Dan moet er bijvoorbeeld een advertentie in een landelijk blad geplaatst worden. De notariskosten zijn stukken hoger in het geval van een echte fusie: één offerte was zelfs €3000 hoog! De club die zich leeg maakt, zal waarschijnlijk nog een ledenvergadering moeten houden om de lopende zaken af te handelen en te besluiten zichzelf op te heffen. De andere club moet ook nog een ledenvergadering houden, om de wijziging in de statuten er door te krijgen. Beide vergaderingen zouden op één avond gehouden kunnen worden, want dat zijn hamerstukken.